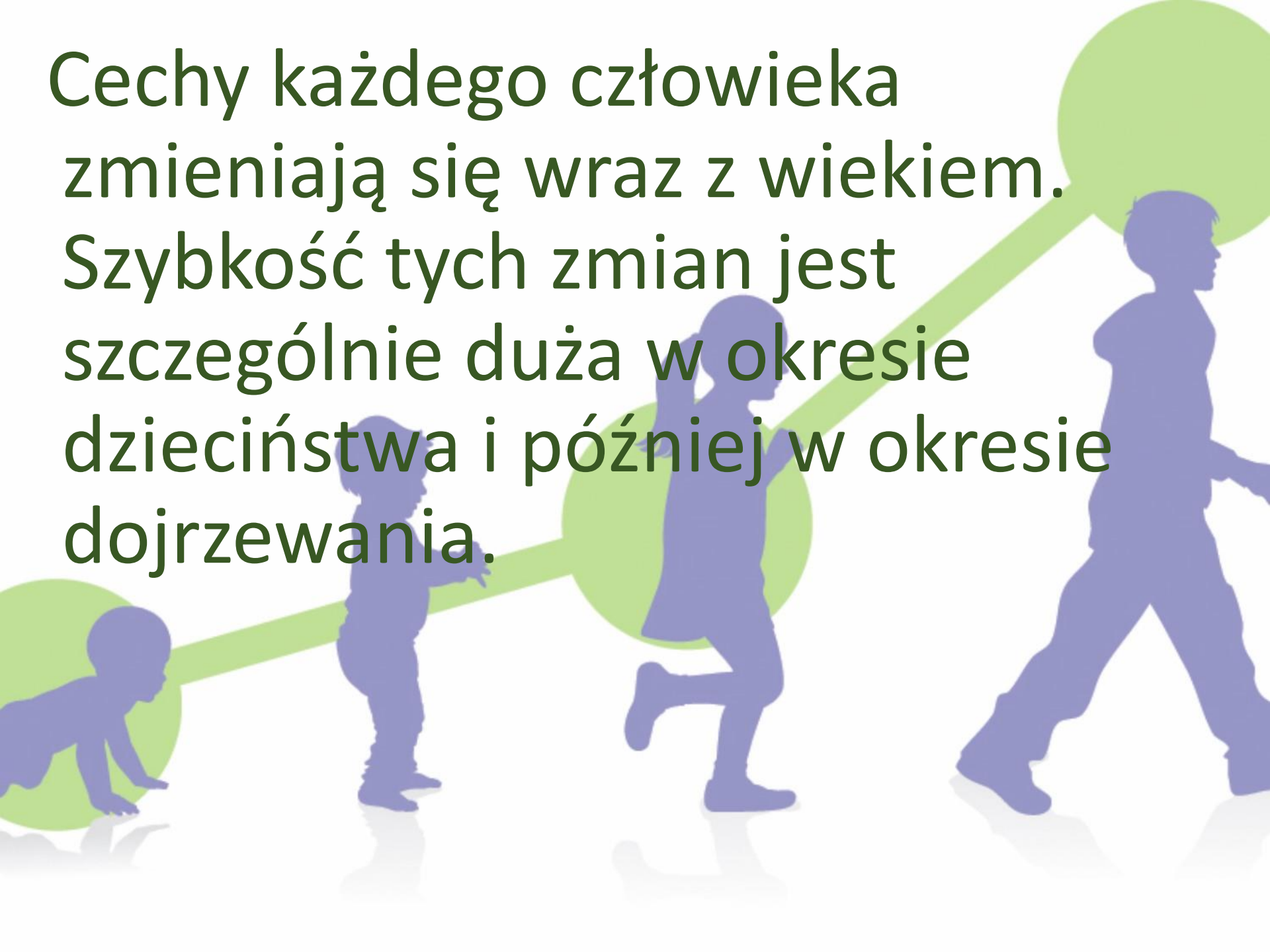

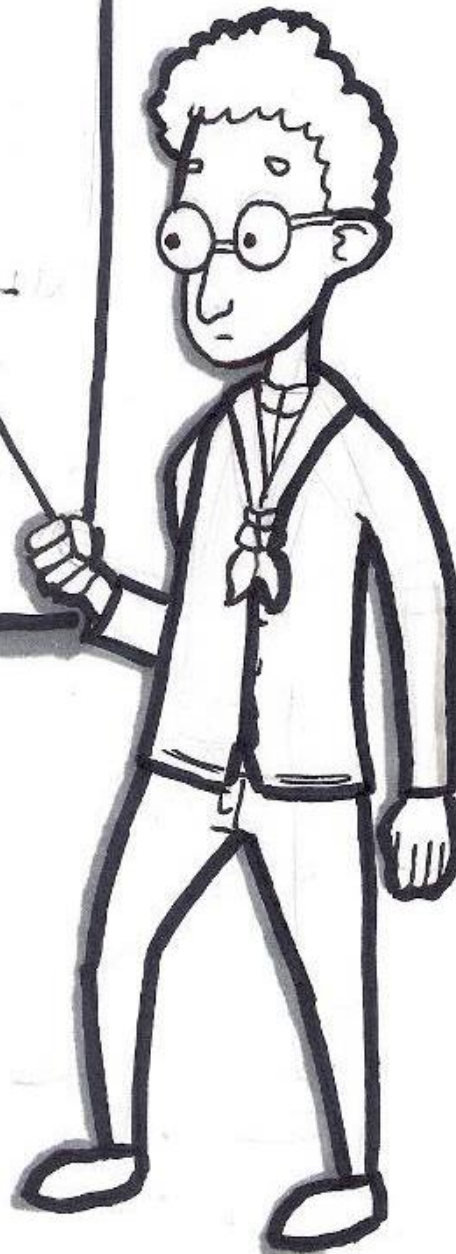
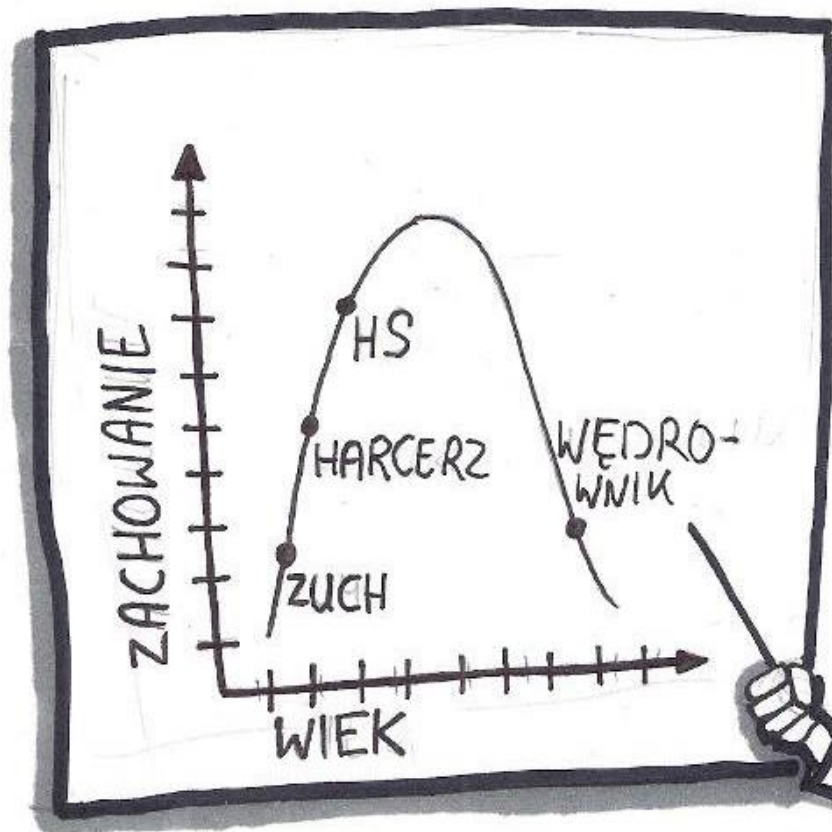

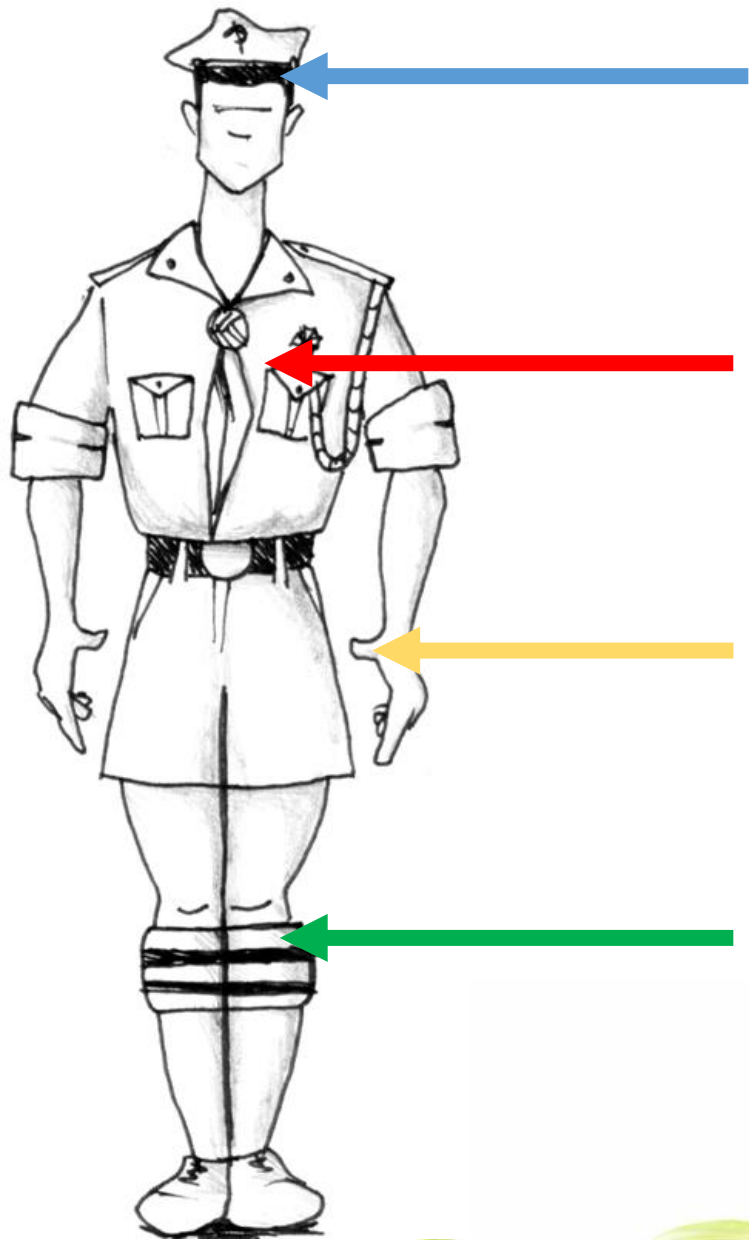

*Rozwój
psychofizyczny
dzieci i młodzieży
z podziałem na grupy wiekowe
funkcjonujące w ZHP*

Cechy każdego człowieka zmieniają się wraz z wiekiem. Szybkość tych zmian jest szczególnie duża w okresie dzieciństwa i później w okresie dojrzewania.

ROZWÓJ INTELEKTUALNY
(wiedza, zainteresowania,
wyobraźnia)

ROZWÓJ EMOCJONALNY
(uczucia, przyjaźń, miłość)

ROZWÓJ SPOŁECZNY
(kontakt z rodzicami,
równieżnikami, miejsce w grupie)

ROZWÓJ FIZYCZNY
(sprawność, wytrzymałość,
rozwój ciała)

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku zuchowym (6-10)

Rozwój Fizyczny:

- Szkielet dziecka w dużej mierze składa się z tkanki chrzęstnej. Łatwo jest doprowadzić do jego deformacji poprzez niewłaściwą pozycję bądź brak ruchu.
- Serce i płuca nie są jeszcze w pełni rozwinięte, co powoduje szybkie zmęczenie ale i także szybką regenerację.
- Rozwijają się wszystkie zmysły, co ułatwia zuchom poznawanie świata.
- Dzieci w wieku zuchowym potrzebują 10 godzin snu.

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku wczesnoszkolnym (6-10)

Rozwój społeczny :

- Znaczenie rówieśników jest jeszcze niewielkie, stopniowo zacznie ono rosnąć w III klasie. Wtedy negatywna opinia rówieśnika może spowodować obniżenie samooceny dziecka.
- Zauważalny jest zdecydowany podział ze względu na płeć – dziewczynki z dziewczynkami, chłopcy z chłopcami.
- Pojawiają się krótkotrwałe przyjaźnie, podporządkowane segregacji płciowej.
- Agresja fizyczna zastępowana jest przez agresję słowną. Chociaż zdanie innych nie jest jeszcze najważniejsze, może spowodować u dziecka spadek samooceny i negatywne emocje.
- Dzieci naśladowują, starsze, ważne dla nich osoby.

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku zuchowym (6-10)

Rozwój intelektualny:

- Dziecko ma już opanowany podstawowy zasób słów i potrafi z niego korzystać. Rozwój języka następuje w bardzo szybkim tempie, ok.5-10 tys. słów rocznie.
- W myśleniu następuje sporo zmian jakościowych. Dziecko potrafi również uogólnić pewne rzeczy oraz budować nowe kategorie, klasyfikacje.
- Mimo sporych postępów w myśleniu, rozumowanie dzieci nadal uzależnione jest od danych zmysłowych i konkretnych przedmiotów.
- Często występuje zwiększona chęć współzawodnictwa, przechwalanie się sukcesami własnymi i rodziców (często niezgodnymi z prawdą).
- Zuchy pragną zdobywać coraz więcej wiedzy o świecie, zadają mnóstwo pytań, z przyjemnością chłoną nowe fakty i umiejętności.

Rozwój poznawczy, emocjonalny, moralny :

- Pojawiają się pierwsze względnie trwałe zainteresowania. Często mają one postać kolekcjonerstwa, zuchy zbierają wszystko, co tylko jest możliwe, poczynając od guzików, a kończąc na etykietkach od soków.
- Zuchy uwielbiają zabawy na świeżym powietrzu, w lesie, parku, ruinach. Pragną bawić się w świat pełen przygód, przeżyć. Z przyjemnością poznają też świat realny.
- Stopniowo pod wpływem nacisku społecznego wyobrażenia dziecka są coraz mniej spontaniczne, twórcze. Mimo to odgrywają one w życiu dziecka dużą rolę, występują dość często, są intensywne i szczegółowe. Mogą doprowadzić nawet do wyimaginowanych lęków.
- Pamięć mimowolna coraz bardziej ustępuje miejsca pamięci dowolnej. Zwiększa się też zakres, trwałość i pojemność pamięci.
- Stałość emocjonalna w wieku zuchowym jest wyraźnie większa niż w wieku przedszkolnym.
- Nie rozumieją jeszcze zakazów i nakazów, ale dostosowują się do nich ze względu na autorytet, jakim są dla nich osoby, które je narzucają.

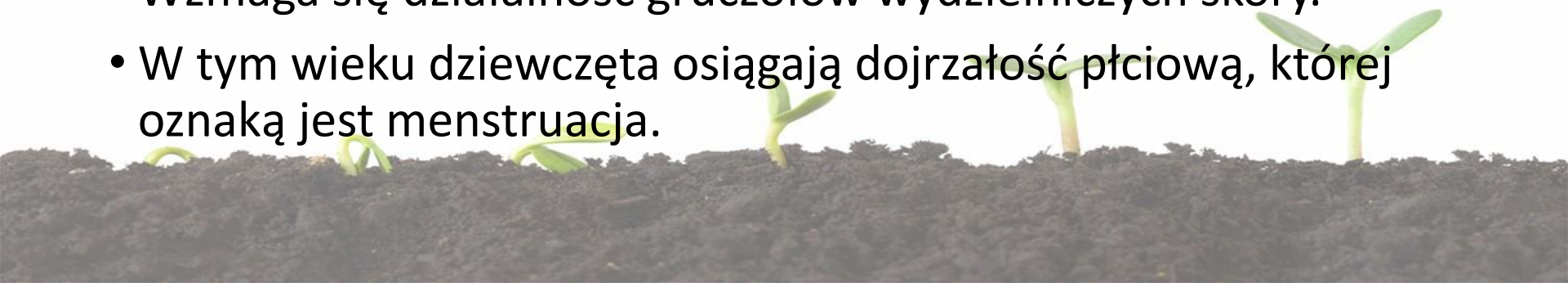
Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerskim (11-13)

Rozwój Fizyczny:

Dziewczęta :

- W wieku ok. 12 lat następuje intensywny przyrost wagi i wysokości ciała. Pojawiają się dysproporcje w sylwetce. Objawiają się one m.in. zbyt długimi kończynami, co odbija się niekorzystnie na ogólnej zręczności.
- Zaczynają się pojawiać drugo- i trzeciorzędne cechy płciowe (rozszerzają się kości miednicowe, formują piersi, zmieniają proporcje twarzy).
- Wzmaga się działalność gruczołów wydzielniczych skóry.
- W tym wieku dziewczęta osiągają dojrzałość płciową, której oznaką jest menstruacja.

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerskim (11-13)

Rozwój Fizyczny:

Chłopcy :

- Około 12 roku życia następuje przyrost wysokości ciała,
- Około 13 roku życia następuje przyrost wagi.
- Pojawia się zmiana barwy głosu tzw. mutacja.
- Pojawiają się drugo- i trzeciorzędowe cechy płciowe,
- Pojawiają się polucje nocne.

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerskim (11-13)

Rozwój intelektualny:

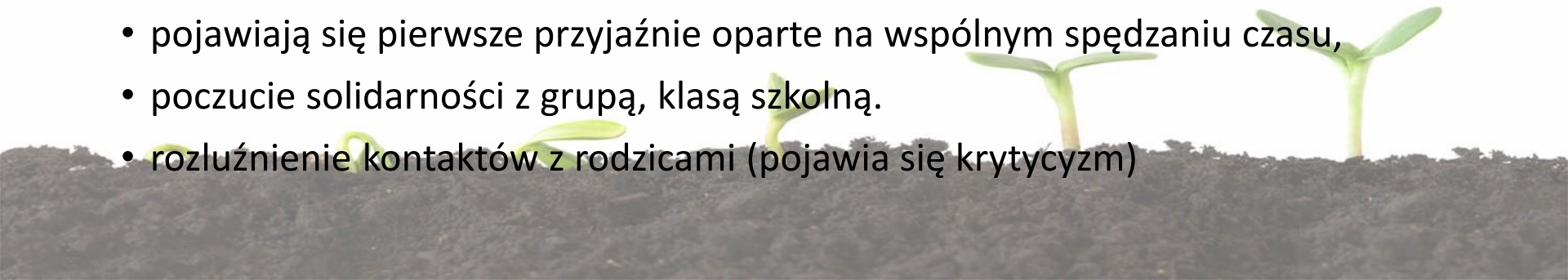
- intensywny rozwój,
- pojawia się zrozumienie przenośni, symboli (wzrasta zapamiętywanie słów abstrakcyjnych),
- rozwija się pamięć logiczna,
- młodzież dostrzega sprzeczności między teorią a praktyką zarówno w życiu rodzinnym, jak i na szerszej płaszczyźnie,
- rozwój pierwszych poważnych zainteresowań,
- potrzeba poznawania świata i siebie,
- rozwój uczuć intelektualnych, estetycznych, moralno-społecznych np.: patriotyzm,
- wrażliwość na piękno,
- porównywanie swojej osoby, wyglądu, zachowania z wyglądem, zachowaniem kolegów.

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerskim (11-13)

Rozwój emocjonalny i społeczny:

- niestabilność emocjonalna,
- dominuje radość i poczucie humoru,
- przesadna pewność siebie, poczucie siły i mocy na zmianę ze stanami załamania, rezygnacji,
- nietrwałość uczuć (od radości do skrajnej rozpacz),
- odkrycie świata wewnętrznego,
- pierwsze uczucia erotyczne (zadurzenie, sympatia),
- potrzeba przynależności do grupy,
- częste konflikty dziewcząt i chłopców,
- chłopcy jeszcze nie interesują się dziewczętami,
- pojawiają się pierwsze przyjaźnie oparte na wspólnym spędzaniu czasu,
- poczucie solidarności z grupą, klasą szkolną.
- rozluźnienie kontaktów z rodzicami (pojawia się krytycyzm)

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerza starszego (14-16)

Rozwój Fizyczny:

Dziewczęta :

- Zwiększa się wysokość ciała;
- Powiększają się piersi,
- zaokrąglają biodra – sylwetka nabiera kobiecych kształtów;
- pierwsze zainteresowania erotyczne
- sylwetka ukształtowana, harmonijna
- sprawność fizyczna bardzo dobrze rozwinięta
- osiągnięcie dojrzałości płciowej

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerza starszego (14-16)

Rozwój Fizyczny:

Chłopcy:

- intensywny wzrost ciała;
- poszerzają się ramiona, rozrastają mięśnie – sylwetka męźniejsza;
- niższa tonacja głosu;
- nocne polucje;
- sylwetka ukształtowana, harmonijna
- sprawność fizyczna bardzo dobrze rozwinięta
- osiągnięcie dojrzałości płciowej

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerza starszego (14-16)

Rozwój intelektualny :

- myślenie problemowe
- większa zdolność przyswajania wiadomości i tworzenia systemu wiedzy
- dominuje myślenie logiczne,
- abstrakcyjne stawianie hipotez,
- wzrasta zasób słownictwa i jego treści
- rozwija się wyobraźnia (marzenia)
- zwiększa się zdolność do interpretacji stanów uczuciowych i motywów innych ludzi
- umiejętność wiązania wiadomości z różnych dziedzin
- maksymalna zdolność do przyswajania wiedzy;

Rozwój psychofizyczny dziecka w wieku harcerza starszego (14-16)

Rozwój psychiczny i emocjonalny :

- silne napięcia emocjonalne,
- potrzeba czynu i przygody
- potrzeba ekspresji (pamiętniki, zwierzenia)
- wrażliwość na ocenę i krytykę
- silnie rozwinięte oczekiwania, marzenia, ideały
- krytyczna ocena wartości społecznych i politycznych,
- dojrzewa osobowość
- rozwija się samoświadomość celów i zadań życiowych

Rozwój psychofizyczny osoby w wieku wędrowniczym (16-21)

Rozwój Fizyczny:

- Ostatecznie ukształtowana sylwetka (zwiększa się ilość tkanki tłuszczowej);
- Osiągnięcie dojrzałości płciowej (zdolność do prokreacji);
- Bardzo dobrze rozwinięta motoryka, sprawność fizyczna;
- Organizm sprawny, odporny;
- Wzrasta pobudliwość seksualna

Rozwój psychofizyczny osoby w wieku wędrowniczym (16-21)

Rozwój intelektualny :

- duża zdolność zdobywania wiedzy,
- chłonność i pojemność umysłu;
- umiejętność syntezy (łącznie wiadomości z różnych dziedzin życia);
- zdolność do analizy (potrafi wyciągnąć wnioski z podanych faktów, przewidywać rezultaty określonych działań)
- umiejętność korzystania z doświadczenia;
- zainteresowania często związane z wyborem przyszłej drogi życiowej;

Rozwój psychofizyczny osoby w wieku wędrowniczym (16-21)

Rozwój psychiczny i emocjonalny :

- odkrywanie świata psychicznego (uzewnętrznione przeżycia wewnętrzne, rozterki);
- pytania natury egzystencjalnej;
- dojrzały stosunek do życia,
- osiągnięcie stabilności uczuć,
- ukształtowany światopogląd
  - poglądy społeczno-polityczne, choć jeszcze w znacznej mierze idealistyczne;
- dosyć dojrzała ocena samego siebie,
- znajomość własnych cech charakteru i umiejętność wyboru takich zadań życiowych, które im odpowiadają

ZAPŁAŚ SIĘ NIEDŹWIADKA!

ZUCH:

WURAAA!

JEDNA ŁAPKA,
DRUGA ŁAPKA...

JAK ZAREAGUJE:
HARLERZ!

EMM... NO DOBRA. SERIO,
A JAKOŚ CELAŁO? DRUMU?!
NIEDŹWIADK?!
HARLERZ
STARSZY!

WĘDROWNIK

JEDNA ŁAPKA,
DRUGA ŁAPKA...

<https://www.facebook.com/harckomiks>

Bibliografia

- Zagajewski Tadeusz : *Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży : poradnik dla organizatorów, kierowników, wychowawców - kolonii, obozów, wycieczek* – Łódź : Wydawnictwo ATH Polska, 2004.
- Olechnowicz Hanna: *Drugie opowieści terapeutów* – Warszawa: Wydawnictwo WSiP, 2000.
- Kosmowska Barbara: *Dzisiaj się bawimy* – Warszawa: Wydawnictwo WSiP, 2004.
- hm. Agnieszka Kazek: *Przewodnik dla przewodnika* – Warszawa: Wydawnictwo WING, 2001
- Wiedza własna

